

Araştırma Makalesi / Research Article

DOKUMA- SIKIŞTIRMA-REZERVE BOYAMA TEKNİĞİ İLE KUMAŞ YÜZEYLERİNDE ÜÇ BOYUTLULUK ARAŞTIRMALARI

Havva HALAÇELİ

Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Tekstil Tasarım Bölümü

Gönderilme Tarihi / Received: 21.11.2011

Kabul Tarihi / Accepted: 15.12.2011

ÖZET

1960'lı yıllardan itibaren zanaat ve geleneksel tekstil tekniklerinin dünya sanat platformunda daha fazla ilgi çekmesi, başta bağlama boyama olmak üzere Güney doğu Asya'da uygulanan rezerve boyama tekniklerini tekstil tasarımı için ilgi odağı haline getirmiştir. Tekstil tasarımcıları ikat, batik, shibori gibi teknikleri yaygın biçimde uygulayarak, 1960'lı yılların hippie gençlerinden daha yaygın bir kesime hitap etmişlerdir. Shibori Japonca'da boyama işleminden önce kumaşın çeşitli yöntemlerle bükülmesi, sıkıştırılması veya preslenmesinin ardından uygulanan rezerve boyama tekniğine verilen isimdir. Shibori, kumaşın renklendirilmesi yanında kumaş yüzeyinin üç boyutlu bir görünüme sahip olmasını da sağlamaktadır. Dokuma shibori ise, dikiş ile yapılan nui shibori tekniğinde kullanılan ve sıkıştırmayı sağlayan ipliklerin dokuma sırasında kumaş yapısına atkı veya çözgü takviyesi olarak eklenmesi ve kumaşın bu ipliklerle sıkıştırılarak rezerve boyamanın yapıldığı yöntemidir. Kumaş yüzeylerinde üç boyutlu görünümlerin önem kazanmasında Reiko Sudo, Issey Miyake gibi Japon tasarımcıların giysi tasarımında kumaşı bir bütün halinde görmeleri ile silüetlerini yalınlaştırarak kumaşın dokusunu vurgulamaları da rol oynamıştır. Bu çalışmada dokuma shibori tekniği esas alınarak dokuma-sıkıştırma ve rezerve boyama işlemleri ile yapılan deneysel dokuma çalışmaları anlatılacaktır. Deneysel çalışmalarda farklı iplik, kumaş yapısı ve örgü birlikteliğinde kumaş yüzeyinde oluşacak üç boyutluluk, renk geçişleri ve renk etkilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Shibori, kumaş yüzeyi, üç boyutluluk, dokuma, rezerve boyama

3 DIMENSIONAL APPROACHS ON WOVEN FABRIC SURFACES BY WOVEN SHIBORI TECHNIQUE

ABSTRACT

Since 1960's, with the rise of interest in craft and traditional textile techniques on world art platform, resist dyeing techniques of South Asia became a focus of interest for textile design. Textile designers have applied ikat, batik and shibori and they appealed a wider range of people than that of 1960's hippie youth. Shibori is the Japanese name of a resist dyeing technique which is applied by wringing, squeezing, pressing and dyeing the cloth. When the cloth is pressed, the folds of the cloth resist the dye to varying degrees while the outer part gets dyed. Especially silk cloths get a 3 dimensional form because of the pressing process. Shibori gives the cloth not only color but also a 3 dimensional form. Woven shibori is inspired by nui (stitched) shibori and is the process by which fabric is constructed on the loom using supplementary warps or wefts that are used to gather the cloth as to resist dyeing. Japanese designers such as Reiko Sudo and Issey Miyake have played an important role in the popularization of 3 dimensional surface effects when they treated the fabric as a whole and simplified their silhouettes making fabric surfaces more prominent.

In this study, the pieces which are created by weaving-squeezing and resist dyeing processes will be investigated experimentally with the aim to examine the degree of 3 dimensionality, color shades and color effects in the scope of different materials, fabric construction and weave structures.

Keywords: Shibori, fabric surface, 3 dimensionality, weaving, resist dyeing

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: hhalaceli@yahoo.com